

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 vtrum mollities opponatur perseuerantiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

lum, & malum quidem sufficiens, ad bonum autem non, iuxta illud: Perditio tua Israel ex te, salus autem ex me, oportet, quod causetur, vel ab habitu vel extrinseca causa. Et si ab aliquo habitu causari sufficiens ponitur, necesse est, quod habitus ille sic perficiat voluntatem, ut immobiliter ipsam in appetitu boni: alioquin nunquam sufficiens causa perseverantiae ponitur. Nam si non immobiliter liberum arbitrium, remaneret veribile ad malum, & consequenter non (sufficiente tali habitu ad retrahendum ab appetitu mali) appetet quicquid malum, & sic non potest erabit visque ad mortem. Efficit ergo requisita ad habitum, sufficientem causam perseverantiae actualis viget ad mortem in nostra voluntate, est immobilitate liberum arbitrium ad bonum. Et propterea intuitus hoc auctor, quia questio erat, an posito habitu virtutis perseverantiae, &c. remaneret indigentia alterius gratiae Dei, radicale causam attulit, quare habitus relinquit indigentiam, quia, scilicet, non immobiliter voluntatem ad bonum: sed relinquit ipsam veribilem ad malum. Ex hoc autem, quod non sufficienter causatur talis perseverantia a voluntate informata charitate subintellecto generali auxilio Dei, manifeste patet duo. Primum est, quod remanens homo indiget ad talem perseverantiam speciali Dei auxilio protegente, & custodiens hominem ne declinet ad malum: quoniam hoc maximum bonum esse constat, & ab extrinseco oportet causari, ex quo ab intrinseco sufficientem causam in via hac non habet, nisi quis tale, & in bonum a casu ponat, aut absque propria causa sufficienter, quod est ridiculum. Secundum est, quod auctoris responso directe satisfecit argumento radicale causam a se ignas, quare habitus virtutis non sufficit causare perseverantiam actualem viget ad mortem, ac per hoc, quare relinquit indigentiam ad tale perseverantiam. Vnde cum arguens dicit: Nemo dubitat, an opus virtutis sit necessario eliciendum, dicitur quod licet non dubitet de hoc: dubitat tamen, an habitus virtutis sit tunc efficaciter, quod sit sufficiens causa perseverantiae viget ad mortem. Et ad declarandum, quod omnis noster in via habitus est sufficiens, reddita optime est ratio, quia non immobiliter ad bonum. Et si hoc penetrasset arguens, non opposuisset questionem alio modo, quam ab auctore formetur. Dicit enim ratio omnem difficultatem excludit, & causam assignat indigentiae extrinsecae causae, quae proculdubio est Deus.

Et in eodem quarto articulo in responsione ad tertium dubium occurrit ex Martino ibidem arguente contra hanc rationem, quod non satisfaciunt, quia supponit vaum, cuius contrarium argumentum probare, nec tamen illud solutio euacuat. Supponit enim quod homo potest de se peccare, & tamen non potest per se resurgere

cut ex dictis patet, perseverantia dupliciter dicitur. Vno modo, per ipsum habitum perseverantiae: secundum quod est virtus. & hoc modo indiget dono habitualis gratiae, sicut & ceterae virtutes infusae. Alio modo potest accipi pro actu perseverantiae durante usque ad mortem. Et secundum hoc non indiget solum gratia habituali, sed et gratia Dei auxilio conservantis hominem in bono usque ad finem vitae, sicut supra dictum est, cum de gratia ageretur. Quia cum lib. arbit. de se sit invertebile, & hoc ei non tollatur per habituale gratiam presentis vitae, non subest potestati lib. arbit. et per gratiam reparati, ut se immobiliter in bono statuati, licet sit in potestate eius, quod hoc eligat. Plerumque enim cadit in nostra potestate electio, sed non executio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod virtus perseverantiae quantum est de se, inclinatur ad perseverandum, quia tunc habitus est quo quis utitur cum voluerit, non est necessarius, quod habes habitum virtutis, immobiliter, utatur eo usque ad mortem.

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Aug. dicit in lib. de cor. & gra, primo homini datus est non ut perseveraret, sed ut perseverare posset per liberum arbitrium, quia nulla corruptio suberat in humana natura, quae perseverandi difficultatem preberet. Sed nunc praedestinatus per gratiam Christi, non solum datur ut perseverare possint, sed ut perseverent. Vnde de primus homo, nullo terrente contra Dei terrentis imperium libero usus arbitrio, non stetit in tanta felicitate cum tanta non peccandi facilitate: isti autem sentientes mundo ne starent, steterunt in fide.

AD TERTIUM dicendum, quod homo per se potest cadere in peccatum: sed non potest per se resurgere a peccato sine auxilio gratiae. Et ideo ex hoc ipso quod homo cadit in peccatum, quantum de se est, facit se in peccato perseverantem, nisi gratia Dei liberetur. Non autem ex hoc quod facit bonum, facit se perseverantem in bono, quia de se potens est peccare: & ideo ad hoc indiget auxilio gratiae.

QVÆSTIO CXXXVIII.

De vitiiis oppositis perseverantiae, in duos articulos divisa.

DEINDE considerandum est de vitiiis oppositis perseverantiae.

ET CIRCA hoc quaeruntur duo.

Primo, De mollitie.

Secundo, De pertinacia.

ARTICULVS PRIMVS.

Primum mollietis opponatur perseverantiae.

AD PRIMUM sic proceditur. VI, quod opponatur perseverantiae, quia super illud ad Corinthios. Neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubinatores, etc. exponit molles, id est, pathici, hoc est, muliebria patientes: sed hoc opponitur castitati: ergo mollietis non est vitium oppositum perseverantiae.

eodem tractatu in q. de mollietate. Primum est circa illud quod in corpore articuli dicitur. Secundum Philosophum proprie mollietatis dicitur, qui recedit a bono ex tristitia causata ex defectu delectationum, quasi cedens debili motu. Contra hoc siquidem dupliciter procedit. Primum, arguendo quod non solum tali tristitia cedens est mollietatis, sed et cedens a quibus tristitia, ex positivis causis afflictivis, causatur. Secundum, quod non omnis cedens tali tristitia, ita ut recedat a bono, est mollietatis, & ad primum quidem multa afferunt. Sed quoniam primum non est contra auctorem quamvis arguens putaverit, & dixerit se impugnare in hoc, S. The. ideo non affero sua argumenta, sed ostendo vnde non intellexerit auctorem. Ly enim, proprie, in hac littera equivalet ad ly principaliter, & non equivalet ad ly solum, ut ille interpretatus est: quod non est lenis litterae, quod mollietatis est solum recedens a bono propter tristitiam ex carencia delectationum causata: sed est lenis quod mollietatis est principaliter recedens a bono propter huiusmodi tristitiam. Vnde in hac eadem littera dicitur, quod mollietatis est, qui de facili recedit a bono propter difficultatem, quod sustinere non potest. Per haec enim verba in principio corporis articuli, auctor diffinit mollem. Et postmodum excludens eum, qui a magnis tristitiis vincitur a numero mollium, tres gradus retrahentium a bono ponit. Metum, delectabile, & carentiam delectatio-

quo ad principalem difficultatem eius, scilicet, quare homo potest seipsu peccando facere perseverantem in peccato, & non potest bene operando facere se perseverantem in virtute usque ad mortem. Haec enim difficultas euacuat per hoc, quod homo peccando constituit se in statu, vnde non potest resurgere, & propterea remanet perseverans in malo usque ad mortem, quantum est ex se. sed virtuosus agendo non potest se statuere in statu, vnde non possit ex seipso declinare. Ex hac autem universali conditione cuiusque peccati mortalis, & cuiuscunque operis meritorij patet, quod nihil obstat re relinquitur illud assumptum, scilicet, opea peccati sunt quandoque magis difficilia, quam opera virtutis. Haec est enim una particularis in nullo obstanti conditioni mortalis peccati, & meriti, ex qua satisficit in littera argumento. Et propterea non opus fuit, quod auctor in littera aliter responderet.

Super Quaestio. 138. Art. primum.

IN art. 1. q. 138. dubia multa occurrunt ex Martino in eodem tractatu in q. de mollietate. Primum est circa illud quod in corpore articuli dicitur. Secundum Philosophum proprie mollietatis dicitur, qui recedit a bono ex tristitia causata ex defectu delectationum, quasi cedens debili motu. Contra hoc siquidem dupliciter procedit. Primum, arguendo quod non solum tali tristitia cedens est mollietatis, sed et cedens a quibus tristitia, ex positivis causis afflictivis, causatur. Secundum, quod non omnis cedens tali tristitia, ita ut recedat a bono, est mollietatis, & ad primum quidem multa afferunt. Sed quoniam primum non est contra auctorem quamvis arguens putaverit, & dixerit se impugnare in hoc, S. The. ideo non affero sua argumenta, sed ostendo vnde non intellexerit auctorem. Ly enim, proprie, in hac littera equivalet ad ly principaliter, & non equivalet ad ly solum, ut ille interpretatus est: quod non est lenis litterae, quod mollietatis est solum recedens a bono propter tristitiam ex carencia delectationum causata: sed est lenis quod mollietatis est principaliter recedens a bono propter huiusmodi tristitiam. Vnde in hac eadem littera dicitur, quod mollietatis est, qui de facili recedit a bono propter difficultatem, quod sustinere non potest. Per haec enim verba in principio corporis articuli, auctor diffinit mollem. Et postmodum excludens eum, qui a magnis tristitiis vincitur a numero mollium, tres gradus retrahentium a bono ponit. Metum, delectabile, & carentiam delectatio-

Glo. interli. nearis. ibid.

Interli. s. cor.

